

Utbildningsinspektion i område Reftele/Ås, grundskola F–9

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Område Reftele/Ås	Antal barn/elever
Förskoleverksamhet	114
Förskoleklass	40
Grundskola	381
Skolbarnsomsorg	83
Särskola	2

Inspektionen av utbildningen vid Reftele/Ås förskole- och skolområde omfattar grundskolorna Ölmestadskolan och Ängslyckans skola samt skolbarnsomsorgen. Ölmestadskolan ligger i Reftele och har årskurserna F–9, totalt 334 elever. Skolan har också 59 barn inskrivna på fritidshem. Ängslyckans skola är en F–6 skola som ligger i Västboås och har totalt 87 elever i årskurs F–6. På Ängslyckan finns också fritidshem med 24 elever inskrivna.

Området leds av en områdeschef/rektor. Till sin hjälp med uppdraget i skolorna har rektorn en biträdande rektor och fem verksamhetsledare som leder varsin arbetsenhet. Ölmestadskolan har tre arbetsenheter med egna verksamhetsledare, årskurs F–2, årskurs 3–6 och årskurs 7–9. Ängslyckan har en arbetsenhet med en verksamhetsledare.

Förskolorna som ingår i området är Kastanjegårdens förskola, Nyckelpigans förskola, Ängslyckans förskola, Krongatans förskola och ett antal dagbarnvårdare. Området omfattar totalt 535 barn/elever och 122 personal inom förskoleverksamhet, fritidsverksamhet, förskoleklass och grundskola.

Genomförandet av inspektionen i område Reftele/Ås

Skolverket sände den 20 april 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Reftele/Ås skolområde har bestått av undervisningsråden Martin Persson och Helena Plantin. Besök i Reftele/Ås skolområde inleddes den 28 september och avslutades den 30 september 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Område Reftele, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Reftele/Ås skolområde genomfördes formella intervjuer med skolledningen, lärarna, representanter för eleverna och föräldrarna. Lektioner i klasserna besöktes. Under besöket fördes också samtal med personal i förskoleklassen och fritidshemmet.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Reftele/Ås skolområde visar intervjuer och besök i verksamheten att arbetet med normer och värden givit goda resultat. Skolområdet har genomfört en egen enkät bland eleverna för att få en bild av trivsel och trygghet i skolan. Resultatet av enkäten för Ölmestadskolan visar att ett fåtal elever upplever att de har blivit mobbade, ännu färre att de har varit med om att mobba. På Ängslyckans skola upplever ingen elev sig vara mobbad. Paradoxalt nog säger några av dem dock att de har deltagit i mobbning. De elever som inspektörerna pratade med ger en bild av skolor där eleverna är synliga för personalen och varandra. På Ängslyckans skola visar eleverna en mycket hög grad av empati för varandra. Eleverna känner sig trygga på skolorna. De respekterar varandra och toleransen mot kränkande behandling är låg. Ibland förekommer en del "tjafs" mellan eleverna, men inget som eleverna själva anser är mobbning eller kränkande behandling. Äldre elever fungerar bra ihop med yngre elever enligt personalen.

Skolmiljöerna präglas av lugn och en koncentration på elevernas lärande och utveckling. Vid inspektionen på Ölmestadskolan besöktes flera lektioner i årskurs 8 där man arbetade med temat svenska hantverkstraditioner. Äldre människor från bygden som behärskade olika typer av hantverk hade bjudits in för att förevisa sina kunskaper. Eleverna visade stor respekt för dessa äldre människor och arbetet präglades av intresse och fokusering på kunskapens innehåll. Eleverna på Ängslyckans skola säger i samtal med inspektörerna att de kan påverka allt på sin skola. Personalen lyssnar och ser till att elevernas förslag i möjligaste mån genomförs. Enligt områdets kvalitetsredovisning upplever eleverna i de högre årskurserna i mindre utsträckning än de yngre eleverna att de har tillräckligt inflytande (se avsnitt 3).

Sammanfattningsvis är resultaten av arbetet med normer och värden på Ölmestadskolan och Ängslyckans skola av mycket god kvalitet. Inflytandet för de äldre eleverna bör dock stärkas ytterligare.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I Reftele/Ås skolområde är måluppfyllelsen på nationella prov i årskurs 5 skiftande över tid. Läsåret 2002/03 var måluppfyllelsen i svenska 72 procent, engelska 96 procent och matematik 64 procent. Året därpå var resultaten helt annorlunda, svenska 92 procent, engelska 75 procent och matematik 86 procent. Enligt skolans egen analys berodde den bristande måluppfyllelsen på tre faktorer: de stora klasserna, åldersintegreringen i årskurs 4–6 och slutligen en fundering om att skolans pedagoger har tolkat målskrivningarna hårdare än på andra skolor. Inför läsåret 2004/05 har skolan ändrat organisation för att förbättra måluppfyllelsen i årskurs 5, klasserna blir mindre och åldersspannet minskar till årskurs 5–6. För de elever som ändå inte når målen kommer specialpedagog och klasslärare att tillsammans planera elevens fortsatta arbete.

Måluppfyllelsen när det gäller elevernas kunskaper är god, vilket framgår av betygsstatistiken på Ölmestadskolan. Läsåret 2004 var det tre elever av 38 som inte var behöriga till ett nationellt program på gymnasieskolan och ytterligare två elever saknar fullständigt betyg. Enligt SALSA (Skolverkets Arbetsverktyg för lokala sambandsanalyser) ligger Ölmestadskolan över modellberäknat värde.

Eleverna har god kännedom om målen för utbildningen. I årskurs 7–9 har eleverna tagit del av kursplanernas mål i alla ämnen. Besök i den pedagogiska verksamheten visar att eleverna har förmåga att både arbeta självständigt och tillsammans med andra.

Sammanfattningsvis konstateras att måluppfyllelsen i årskurs 9 är god.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Reftele/Ås skolområde finns ett program mot mobbning kallad ”plan för social utveckling och konflikthantering”. Det förebyggande arbetet i programmet handlar om att skapa en vi-känsla på skolorna. Det sker genom att kontinuerligt diskutera de gemensamma normerna och reglerna i klassen. Andra förebyggande insatser är att personalen tydligt markerar att negativa kommentarer, suckar etc. inte accepteras. Gruppindelningar i klassen skall vara lärarstyrda.

I programmet finns också en konkret handlingsplan som beskriver hur man skall agera i en mobbningsituation. Elevers och föräldrars delaktighet i arbetet betonas.

Mobbningsgruppen kommer in om mobbning har uppstått. Samtalet med mobbaren är strukturerat och föräldrarna till samtliga inblandade kontaktas samma dag som samtalet har ägt rum. Stöd ges till alla inblandade: till den mobbade för att återfå sin självkänsla, till mobbaren för att våga komma ur sin roll som negativ ledare. På Ölmestadskolan finns kamratstödare som berättar för de vuxna i mobbningsgruppen om de känner till någon mobbning. Arbetet med normer och värden genomsyrar verksamheten i skolområdet, programmet är känt och skolan tar snabbt itu med uppkomna händelser. Lärarna anser att kunskapsuppdraget och arbetet med normer och värden hänger ihop. Det vidare begreppet kränkande behandling bör dock användas och planen bör även omfatta relationen vuxen-elev.

Det finns en lokal styrelse för Reftele/Ås skolområde där föräldrarna har egen majoritet. Reftele/Ås är det enda området i Gislaveds kommun som har styrelse med föräldramajoritet (se område 5).

På Ölmestadskolan finns både klassråd och elevråd som träffas en gång i månaden. Råden arbetar med inflytandet över skolmiljön. Eleverna har också två representanter som sitter i områdets lokala styrelse. På Ängslyckans skola träffas klassråd och elevråd mer regelbundet och där anser eleverna att de har ett betydande inflytande över skolans arbetsmiljö. Inspektörerna gör bedömningen att elevråd och klassråd på Ölmestadskolan bör ske mer frekvent för att åstadkomma en ökad kunskap om den demokratiska processen och därmed en större delaktighet och ett ökat ansvarstagande.

I skolområdets kvalitetsredovisning för 2003/04 konstateras att elevernas inflytande över utbildningen varierar beroende på ålder. 70 procent av eleverna anser att de får vara med helt eller till stor del i planeringen av skolarbetet. Det är eleverna i årskurs 7–9 som upplever att de inte har tillräckligt med inflytande.

Eleverna i F–2 på Ölmestadskolan har en planeringsbok där eleverna väljer vad de skall arbeta med. I årskurs 3–4 har eleverna mentorstid där de kan fördjupa sig eller göra klart i något ämne som de håller på med, i årskurs 5–6 finns ”pippi-tid” och i årskurs 7–9 finns mentorstiden med samma syfte, att eleven själv skall välja saker som de behöver arbeta med. Styrningen kommer från individuell utvecklingsplan (IUP) där elev, mentor och förälder har satt upp gemensamma mål för elevens utveckling. För en del elever som inspektörerna samtalade med under inspektionen var IUP ett okänt begrepp.

I skolområdet finns tillgång till skolhälsovård och kurator. Det hälsofrämjande arbetet består av rastverksamhet, hälsoveckor och periodvis mer av ämnet idrott och hälsa.

Sammanfattningsvis finns en fungerande struktur för elevers och föräldrars delaktighet i skolorna. Arbetet mot kränkande behandling är framgångsrikt men handlingsprogrammet bör förtydligas. Elevernas inflytande i de senare årskurserna bör förbättras.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Skolområdet har ett inkluderande synsätt på elever i behov av särskilt stöd. Det finns en gemensam kunskapssyn bland skolledning, ämneslärare och speciallärare/specialpedagoger på Ölme stadskolan. Speciallärare och specialpedagoger har ett uppdrag från skolledningen att få organisationen att anpassa sig till elever i behov av särskilt stöd. Elever som har bristande måluppfyllelse identifieras tidigt och pedagogiska program utarbetas som täcker elevens hela skoldag. Elever som inte vill komma till skolan hämtas, på loven anordnas läxhjälp och de elever som har läs- och skrivsvårigheter får genomföra muntliga prov. Vid inspektionen fanns 30 elever med åtgärdsprogram, två elever som hade anpassad studiegång och två elever som placerats i en särskild undervisningsgrupp. På Ölme stadskolan finns också två särskolelever integrerade. Föräldrarna anser att skolorna är mycket bra på att ta hand om alla elever. Inspektörerna gör bedömningen att den tydlighet som finns i skolområdets dokumentation och den samsyn som finns bland olika lärarkategorier kring arbetet med elever i behov av stöd kan vara en viktig förklaring till områdets goda resultat.

Det finns ett utvecklingsarbete i skolområdet som utgår från elevens förutsättningar och egna mål i förhållande till de nationella målen. Utvecklingsarbetet, som omfattar alla barn och elever från förskola till årskurs 9, sammanfattas i den individuella utvecklingsplanen. IUP är ett samlingsbegrepp över dokumentation som görs kring elevernas utveckling och lärande och består av fyra olika delar. Den första delen är en dokumentation med målskrivningar som tillkommer på utvecklingssamtalet. Den andra delen är en portfolio, där eleverna samlar egna arbeten i syfte att dokumentera den egna utvecklingen. Eleverna bestämmer själva över vilka arbeten som skall sparas i pärmen. Den tredje delen är progressionslinjerna, ett dokument som pedagogerna själva äger, där uppföljning och utvärdering av elevens måluppfyllelse sker gentemot konkretiserade nationella mål i svenska, engelska och matematik. Det finns också en progressionsplan för elevernas sociala utveckling. I de övriga ämnena finns lokala kursplaner från årskurs 1–9. För de elever som behöver stöd för sin utveckling finns den fjärde delen, åtgärdsprogrammet.

Alla grundskolor i Gislaveds kommun deltar i Försöksverksamhet med utbildning utan timplan i grundskolan. Båda skolorna i Reftele/Ås anser att försöksverksamheten har inneburit en ökad flexibilitet i elevernas tidsanvändning. Inför läsåret 2004/05 har Ölme stadskolan lagt ett schema som skall skapa goda förutsättningar för en ökad samverkan mellan ämnena i form av mer tematiska studier. Onsdag förmiddag läser alla elever i "block" och arbetsenheten be-

stämmer innehållet i undervisningen. Vid inspektionstillfället hade inte den tematiska undervisningen ännu fått någon genomslagskraft.

Arbetet med den pedagogiska kontinuiteten från förskoleklass till årskurs 9 är väl utvecklat och har givit resultat i form av progressionslinjer och lokala kursplaner. Nätverk mellan lärare i samma ämne eller ämnesområden i de senare årskurserna i grundskolan finns i kommunen men arbetet sker sporadiskt.

Sammanfattningsvis är arbetet med elever i behov av stöd av föredömlig kvalitet. Bedömningar av elevernas kunskaper och färdigheter bör kvalitetssäkras både inom skolan och mellan skolorna i kommunen.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

I Reftele/Ås skolområde leds arbetet av en områdeschef tillika rektor. Rektorn har delegerat en del av verksamheten till biträdande rektorn. Ledningsgruppen består av verksamhetsledarna för de olika arbetsenheterna tillsammans med skolledningen. Verksamhetsledarna har ett tydligt uppdrag att driva på utvecklingen av den pedagogiska verksamheten i arbetsenheten. Rektor är genom sin ledningsgrupp väl förtrogen med verksamheten och tar både det övergripande rektorsansvaret och ett tydligt ansvar för utvecklingen av den pedagogiska verksamheten. Vid inspektionens intervjuer är det tydligt att rektor har hög legitimitet hos personal, elever och lokal styrelse. Personalen anser att rektor är ett stöd, har ett stort engagemang och driver på utvecklingen av verksamheten. Några elever på Ölmestadskolan i årskurs 7–9 tror dock att biträdande rektor är den som är rektor för skolan.

I skolområdet finns också en lokal styrelse med föräldramajoritet. Det är en nationell försöksverksamhet som skall pågå till 2007 enligt förordningen om försöksverksamhet med lokala styrelser inom grundskolan och den obligatoriska särskolan. I styrelsen ingår fem föräldrar, tre personalrepresentanter, rektor och två adjungerade elever. Föräldrarna i styrelsen är valda på två år och det är 20 procent av föräldrarna i området som röstar. Den lokala styrelsen har på delegation från barn- och utbildningsnämnden, BUN, att bl.a. besluta om lärotider, den lokala arbetsplanen, skolans timfördelning, friluftsverksamhet och elevens val. Eftersom skolan deltar i Försöksverksamheten med skola utan nationell timplan är beslutet om skolans timfördelning inte aktuellt. Den lokala styrelsen har återlämnat delegationen på personalens kompetensutveckling och de betonar i samtal under inspektionen att de inte lägger sig i det pedagogiska arbetet. Lärarna anser att den lokala styrelsen fungerar väl och att deras professionella frirum inte är hotat. Föräldrarepresentanterna ordnar föräldrarådsträffar en gång per termin för klassombuden för att diskutera aktuella frågor. Den lo-

kala styrelsen ger i samtal med inspektörerna uttryck för ett bristande engagemang från kommunens sida i försöksverksamheten.

Kvalitetsarbetet i Reftele/Ås skolområde arbetar utifrån BUN:s prioriterade målområden. Egna prioriterade mål i Reftele/Ås skolområde är pedagogisk kontinuitet i perspektivet 1–16 år, stärka föräldrainflytandet, utveckla verksamhetsledaruppdraget och arbetet med skolutvecklingsavtalet. Kvalitetsredovisningen följer den struktur som anges i förordningen. Åtgärder som skall vidtas för att öka målpuppfyllelsen är nog redovisade. Skolans arbetsplan följer av kvalitetsredovisningen, åtgärder för utveckling är prioriterade mål under nästa verksamhetsår. Det är den lokala styrelsen som tar beslutet om skolans arbetsplan och föräldrars och elevers delaktighet i utarbetandet av planen är därmed tillgodosedd.

Vid inspektionen uppmärksammades att barn till medlemmar i ett religiöst samfund tidvis inte deltagit i obligatoriska inslag i undervisningen på Ängslyckans skola, efter överenskommelse mellan lärare och föräldrar. Kommunen har där efter vidtagit åtgärder för att förtydliga de rutiner som finns kring befrielse från obligatoriska inslag i undervisningen.

Sammanfattningsvis finns i Reftele/Ås skolområde ett fungerande kvalitetsarbete och en rektor som tar ansvar för det pedagogiska utvecklingsarbetet.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

I Reftele/Ås skolområde finns ett fungerande informationssystem för kontakten mellan skola och hem. Det består av hemsida, skriftliga utskick i samband med termins- och läsårsavslutningar och vid aktuella förändringar av verksamheten. Den lokala styrelsen med föräldramajoritet ger också med jämna mellanrum ut ett nyhetsbrev för att informera om styrelsens beslut och verksamhet.

Språkvalet görs i årskurs 7, och eleverna kan välja mellan tyska och franska. I början av höstterminen får alla elever pröva på båda språken. Språklärarna åker också till Ängslyckan för att informera om språkundervisningen. I nuvarande årskurs 9 är det tio elever som har språkvalet svenska/engelska.

Avgifter i skolorna har diskuterats i den lokala styrelsen. Det har förekommit att elever får betala för att delta i olika aktiviteter vid friluftsdagar och att eleverna i årskurs 9 samlar in pengar till en studieresa.

Hem- och konsumentkunskap ges inte i någon renodlad form förrän i årskurs 6. I de tidigare årskurserna ingår hem- och konsumentkunskap i temaundervisning eller i skolsamverkan med fritidshemmen. Personal på skolorna anser att målen i årskurs 5 är möjliga att nå på det sätt som undervisningen är organiserad. Ämnet teknik ingår också i temastudier och i NO-undervisningen på Ölmestadsskolans årskurs 4–6. På Ängslyckans skola har eleverna teknik och det finns lärare som både har kompetens och intresse för ämnet.

Elevers val ingår i temaarbete eller mentorstid i de lägre årskurserna. På Ölmestadsskolan i årskurs 7–9 hade eleverna förra året 50 minuter per vecka för elevers val. Inför det här läsåret har den lokala styrelsen bestämt att elevers val skall äga rum en vecka under läsåret med alla lärare i arbetsenheten tillgängliga och med stor lyhördhet för elevernas önskemål. Syftet med elevers val är att bredda och fördjupa kunskaper i ett eller flera ämnen och vara förenligt med målen i kursplanerna. Urvalet skall vara allsidigt och skolan skall sträva efter att tillgodose elevernas val. På Ölmestadsskolan och Ängslyckans skola arbetar man utan timplan. Personalen anser att det finns rikligt med tillfällen för eleverna att välja vad de skall arbeta med och därför har man valt att inte ha elevers val som ett eget ämne på schemat. Samtal med eleverna gav en bild av att de inte kunde identifiera elevers val i utbildningen.

19 elever är berättigade till modersmålsundervisning. Elever med modersmål i bosniska och arabiska har erbjudits undervisning i Smålandsstenar. De som har finska som modersmål har blivit erbjudna att delta i en grupp inne i Gislaveds tätort, men tackat nej.

Sammanfattningsvis bör elevers val göras identifierbart för eleverna och möjliggöra en breddning eller fördjupning i skolans ämnen. Ang. avgifter, se kommunrapporten.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Vid inspektionstillfället var lärartätheten på Ölmestadsskolan 7,8 lärare per 100 elever. Ängslyckans skola har 7,9 lärare per 100 elever. Båda skolorna ligger på en lärartäthet som är i nivå med riksgenomsnittet. Alla lärare på Ängslyckans skola har en pedagogisk högskoleutbildning. På Ölmestadsskolan har 92 procent av lärarna pedagogisk högskoleutbildning. I musik, engelska och språkval svenska/engelska finns lärare som inte har en pedagogisk högskoleutbildning.

Ängslyckans skola har en gemensam kompetensutvecklingsplan för personalen. Ölmestadsskola har individuella kompetensutvecklingsplaner och planer för varje arbetsenhet. Den kompetensutveckling som anordnas är kopplat till verksamhetens behov som de framträder i skolans prioriterade mål. Ett exempel på detta är att personalförstärkningsresursen används för att stärka arbetet med

den pedagogiska kontinuiteten. Varje lärare har fått tre timmar att disponera för auskultation hos lärare i lägre eller högre årskurser.

Skolornas lokaler är ändamålsenliga avseende skolverksamhet. Det finns tillgång till grupprum, läroböcker, bredvidläsningslitteratur och gott om datorer. Läroböckerna är i godtagbart skick och anpassade till läroplan och kursplaner. Lokaler skapar mycket goda förutsättningar för en stimulerande miljö för lärande.

På Ängslyckan finns ett bibliotek i källaren som eleverna tycker har alltför ålderstigna böcker. Biblioteket kompletteras med bokbussen som kommer en gång i månaden. När eleverna åker till Ölmestadskolan för att ha slöjdundervisning finns heller inte möjlighet att låna böcker på det väl utrustade bibliotek som finns på skolan, de hinner inte innan bussen går tillbaka. Biblioteket på Ölmestadskolan är ett kombinerat folk- och skolbibliotek vars öppettider inte främjar barn- och ungdomars läsvanor. Biblioteket är stängt när eleverna har lunchrast.

Sammanfattningsvis är lärarkompetensen i området tillgodosedd. Kompetensutvecklingen av personal är ett led i utvecklingen av verksamheten. Lokaler skapar goda förutsättningar för en stimulerande miljö för lärande. Arbetet med användandet av biblioteket på Ölmestadskolan som ett verktyg för skolutvecklingen bör förbättras.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Reftele/Ås skolområde är av mycket god kvalitet. Resultaten av arbetet med normer och värden är mycket goda. Den gemensamma grundsyn och samverkan som finns mellan olika lärarkategorier gör att den pedagogiska verksamheten är individanpassad. Kvalitetsarbetet är väl fungerande och rektorn leder utvecklingen av verksamheten på ett föredömligt sätt.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- handlingsprogrammet mot kränkande behandling bör tydliggöras,
- elevernas inflytande i de senare årskurserna bör stärkas,
- bedömningar av elevernas resultat behöver kvalitetssäkras både inom skolan och med lärare på andra skolor,
- elevens val bör tydliggöras samt
- biblioteket på Ölmestadskolan bör bli ett aktivt redskap för skolutvecklingen i området.

Datum	Ort
2005-02-02	Lund

Martin Persson
Helena Plantin